

NOTARISBAROMETER

FAMILIE

WWW.NOTARIS.BE

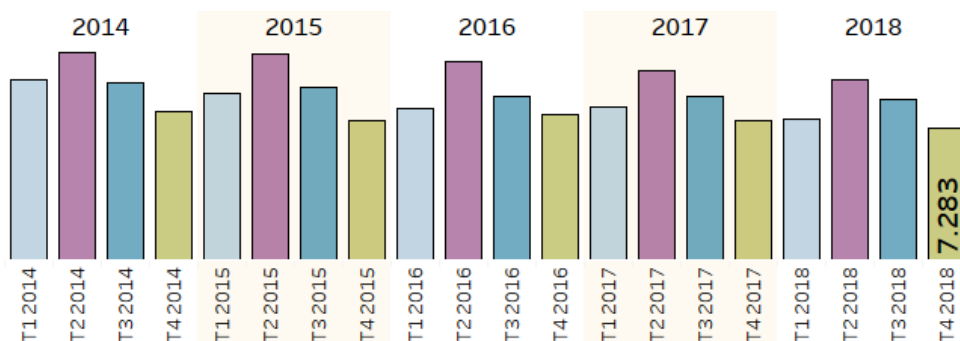
2018

14 februari 2019

In deze familiebarometer leggen we ons toe op de in 2018 afgesloten huwelijkscontracten, wijzigingen van huwelijkscontracten alsook op de wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel en op de samenlevingscontracten. Tevens voegen we voor de eerste keer een profielanalyse toe van de koppels die een dergelijk contract afsluiten.

HUWELIJKSOVEREENKOMSTEN¹

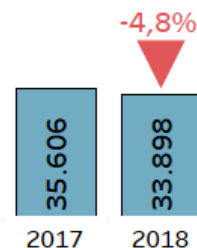
Onderstaande grafiek weerspiegelt het aantal verleden en in het **Centraal Register van Huwelijksovereenkomsten (CRH)** geregistreerde akten betreffende huwelijkscontracten en wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel in 2018.

Grafiek 1: inschrijvingen in Centraal Register van Huwelijksovereenkomsten

Traditioneel ligt het aantal huwelijksovereenkomsten en wijzigingsakten het hoogst in het 2de trimester. In 2018 is dit niet anders, maar het aantal ligt het voorbije jaar wel lager dan de voorgaande jaren. Ook in de andere trimesters van 2018 is het aantal akten lager dan hetzelfde trimester in de voorbije jaren. Het is van 2009/2010 geleden dat dit aantal zo laag lag.

Op jaarbasis daalt het aantal ingeschreven akten van 35.606 in 2017 tot 33.898 in 2018. Een daling van -4,8%. In 2017 lag het aantal aan huwelijksovereenkomsten gerelateerde inschrijvingen op gemiddeld zo'n 3.000 registraties per maand. In 2018 daalt dit gemiddelde naar iets meer dan 2.800 per maand.

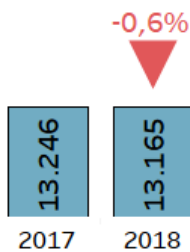
Grafiek 2: Evolutie huwelijkscontracten / wijzigingsakten 2017 versus 2018

¹ Gebaseerd op het **Centraal Register van Huwelijksovereenkomsten (CRH)**, de centrale gegevensdatabank waarin huwelijksovereenkomsten, wijzigingsakten en samenlevingsovereenkomsten voor wettelijke samenwoners worden opgenomen

NIEUWE HUWELIJKSCONTRACTEN (VOOR HET HUWELIJK)

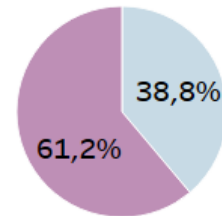
Vóór de aanvang van het huwelijk hebben de toekomstige echtgenoten de keuze of ze al dan niet een huwelijkscontract willen afsluiten. In deze overeenkomst kiest het koppel voor een welbepaald huwelijksvermogensstelsel en wordt hun de mogelijkheid geboden om specifieke bepalingen of afwijkingen op het gekozen huwelijksvermogensstelsel toe te voegen naargelang hun persoonlijke situatie. Als er geen huwelijkscontract werd opgemaakt dan is automatisch het wettelijk stelsel van toepassing op de toekomstige echtgenoten.

In het Centraal Register van Huwelijksovereenkomsten worden zowel de nieuwe huwelijkscontracten als de wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel (tijdens het huwelijk) opgenomen. In 2018 vertegenwoordigen nieuwe huwelijksovereenkomsten 38,8% van alle huwelijksovereenkomsten gerelateerde inschrijvingen in het centraal register.

Grafiek 4: Nieuwe huwelijksovereenkomsten
- Evolutie 2017 versus 2018

Op de vorige pagina zagen we dat het aantal inschrijvingen in 2018 -4,8% daalde ten opzichte van 2017. Het aantal nieuwe huwelijksovereenkomsten bleef eerder stabiel in 2018 (-0,6%). Vorig jaar kozen goed 13.000 koppels er specifiek voor om naar aanleiding van hun huwelijk bepaalde regelingen te laten vastleggen die beantwoorden aan hun persoonlijke wensen en situatie.

Grafiek 3: Verhouding akten volgens type
(2018)

Bij de koppels die vóór de aanvang van het huwelijk een expliciete keuze van het huwelijksvermogensstelsel maken, kiest het merendeel (69,7%) voor het stelsel van scheiding van goederen (of een variant op dit stelsel) als kader om hun vermogen te regelen (grafiek 5).

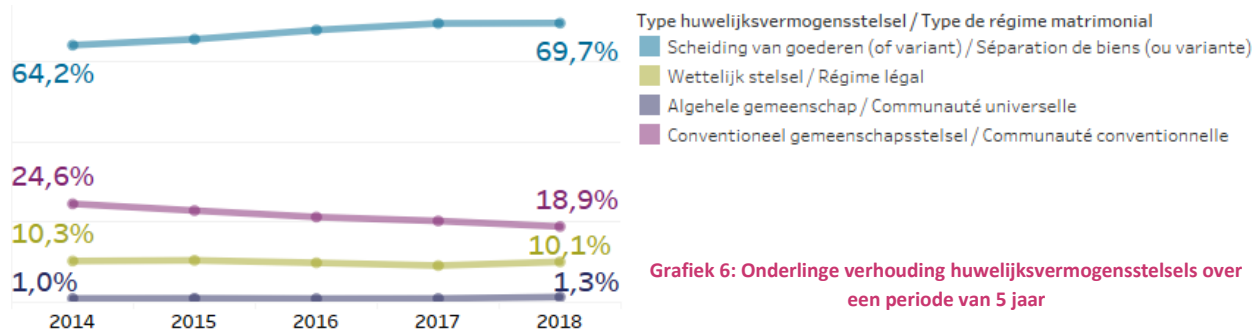
In 10,1% van de gekozen huwelijksovereenkomsten wordt geopteerd voor het wettelijk stelsel waarbij men binnen de huwelijks-overeenkomst bijkomende specifieke regelingen treft, bijvoorbeeld naar de eigen nalatenschap toe. Het minst populaire regime voor nieuwe huwelijkscontracten is de algehele gemeenschap. Bij dit stelsel is alles gemeenschappelijk en behoort het vermogen dus toe aan beide echtgenoten. Dit stelsel vertegenwoordigt slechts 1,3% van de huwelijkscontracten afgesloten in 2018.

Grafiek 5: Keuze van het huwelijksvermogensstelsel in de huwelijksovereenkomst (2018)

Bijkomende uitleg omtrent de verschillende huwelijksvermogensstelsels en wat die inhouden is terug te vinden in het addendum op het einde van dit document.

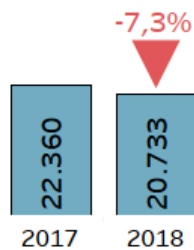
Tot slot toont grafiek 6 de verhouding van de verschillende stelsels over een periode van 5 jaar. Het stelsel van scheiding van goederen was in 2014 ook al het meest geopteerde regime bij de koppels. In 64,2% van de nieuwe huwelijkscontracten koos men 5 jaar geleden voor volledige financiële onafhankelijkheid van elkaar (of voor een variant hierop). In 2018 stijgt dit aandeel dus. 69,7% van de koppels met een huwelijkscontract koos voor dit kader. Het aandeel dat kiest voor het conventioneel gemeenschapsstelsel daalde de afgelopen jaren van 24,6% in 2014 naar 18,9% in 2018. De andere 2 regimes, bleven qua aandeel eerder stabiel.

Grafiek 6: Onderlinge verhouding huwelijksvermogensstelsels over een periode van 5 jaar

WIJZIGING HUWELIJKSCONTRACT / HUWELIJKSVERMOGENSSTELSEL (TIJDENS HET HUWELIJK)

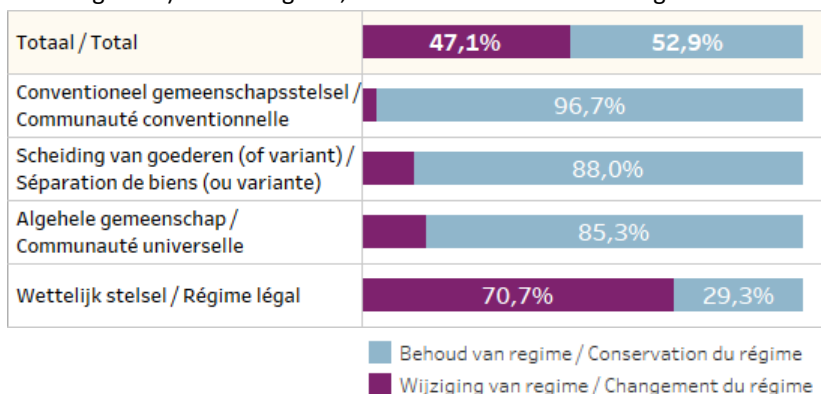
Tijdens het huwelijk hebben de echtgenoten de mogelijkheid om hun huwelijksvereenkomst / huwelijksvermogensstelsel dat gekozen werd bij de aanvang van hun huwelijk te herzien en aan te passen aan hun situatie. Elke wijziging van het huwelijksvermogensstelsel waarvoor een wijzigingsakte werd opgesteld wordt eveneens geregistreerd in het centraal register.

Grafiek 7 : Wijzigingen huwelijksvereenkomsten (2017 versus 2018)

In 2018 zijn 61,2% van alle in het CRH ingeschreven akten gerelateerd aan een dergelijke wijziging (zie grafiek 3). In vergelijking met 2017 daalt het inschrijvingen -7,3% van 22.360 naar 20.733. Ter herinnering, het totaal aantal inschrijvingen daalde -4,8%, het aantal aan nieuwe huwelijksvereenkomsten gerelateerde inschrijvingen bleef eerder stabiel (-0,6% ten opzichte van 2017).

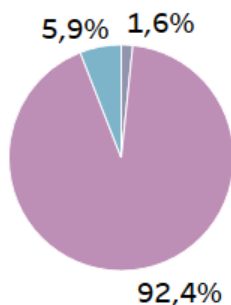
Van de koppels die er tijdens hun huwelijk voor kozen om hun huwelijkscontract te herzien koos 47,1% voor een ander huwelijksregime (Totaal in onderstaande grafiek). De overige 52,9% behield het bestaande regime maar deed enkele aanpassingen door bijvoorbeeld bijkomende bepalingen op te nemen of bestaande bepalingen te schrappen. We zien dat de koppels die bij de aanvang van hun huwelijk kozen voor het conventioneel gemeenschaps-stelsel, voor het regime van scheiding van

Grafiek 8: Verhouding keuze voor behoud of wijziging van het regime bij een wijzigingsakte (akten verleden in 2018)

goederen of voor de algehele gemeenschap dit regime voor een groot deel behouden bij de herziening van hun huwelijkscontract. In 2018 koos respectievelijk slechts 3,3%, 12,0% en 14,7% voor een ander huwelijksvermogensstelsel.

Bij de koppels die kozen voor een wettelijk stelsel, hieronder vallen ook die koppels die getrouwd waren zonder huwelijkscontract, is de keuze voor een ander regime veel frequenter. In de wijzigingsakten die verleden werden in 2018 veranderde 70,7% van de koppels hun huwelijksregime (grafiek 8).

De grafiek links toont de keuze van het nieuwe regime bij deze wijzigingen. 92,4% van die koppels kiest in hun herziening voor het conventioneel gemeenschapsstelsel, een kleine 6% opteert voor het regime van scheiding van goederen en een kleine minderheid (1,6%) schakelt over naar de algehele gemeenschap.

- Algehele gemeenschap / Communauté universelle
- Conventioneel gemeenschapsstelsel / Communauté conventionnelle
- Scheiding van goederen (of variant) / Séparation de biens (ou variante)

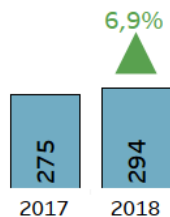
Grafiek 9: Keuze van nieuw regime bij overstap van het wettelijk stelsel (2018)

SAMENLEVINGSCONTRACTEN²

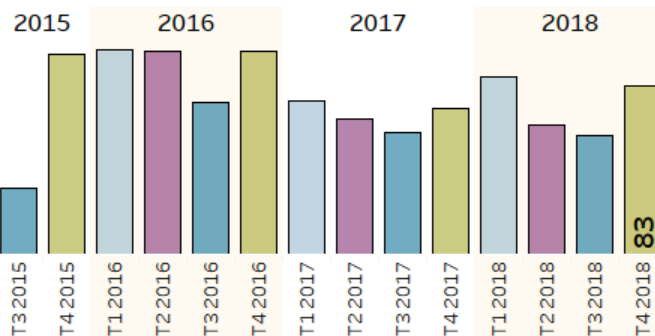
Koppels die niet getrouwd zijn, maar wel wettelijk samenwonen en toch bepaalde aangelegenheden met betrekking tot hun relatie, hun kinderen, ... willen formaliseren, kunnen ervoor kiezen om een samenlevingscontract te laten opstellen en daarin specifieke regelingen en afspraken vast te leggen.

De grafiek hiernaast weerspiegelt de evolutie van deze samenlevingscontracten. De verplichte registratie van de samenlevingscontracten voor wettelijk samenwoners kende zijn aanvang op 1 september 2015. Het register bevat geen gegevens inzake de overeenkomsten die worden gesloten tussen feitelijk samenwoners.

In het 4de trimester 2018 werd gemiddeld 1 samenlevingscontract per dag afgesloten bij en geregistreerd door de notaris. Het aantal ligt 15% hoger dan in hetzelfde trimester 2017.

Grafiek 11: Evolutie samenlevingscontracten 2017 versus 2018

Grafiek 10: Onderschreven en geregistreerde samenlevingscontracten

Ondanks het belang van vastleggen van een aantal afspraken in een dergelijk contract en de zekerheid dat dit met zich meebrengt is het samenlevingscontract weinig populair. Sinds het bestaan van de verplichting tot registratie werden er tot op heden iets meer dan 1.000 dergelijke contracten geregistreerd.

In 2018 werden net geen 300 samenlevingscontracten afgesloten. Een toename van 7% ten opzichte van 2017.

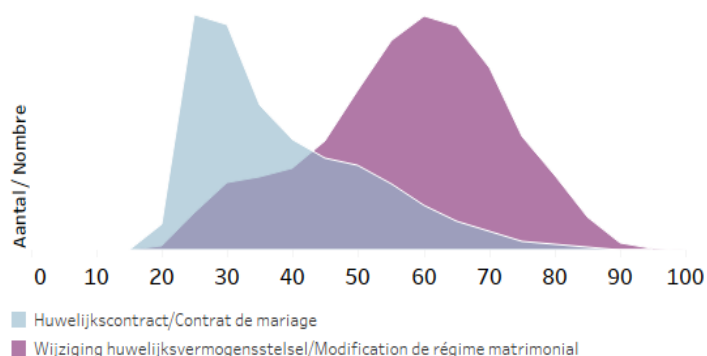
² Gebaseerd op het Centraal Register van Huwelijksovereenkomsten (CRH), de centrale gegevensdatabank waarin huwelijksovereenkomsten, wijzigingsakten en samenlevingsovereenkomsten voor wettelijk samenwoners worden opgenomen

PROFIELANALYSE

Voor de eerste keer analyseerden we de leeftijd van personen op het ogenblik van het afsluiten van een huwelijks- of samenlevingscontract enerzijds en het wijzigen van het huwelijksvermogensstelsel anderzijds. De analyse omvat alle akten die in 2018 verleden werden.

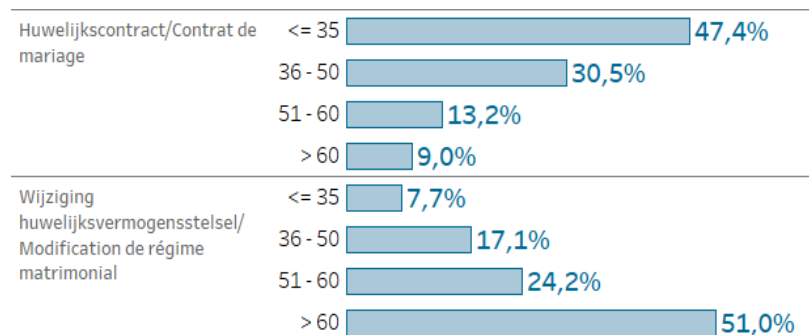
De grafiek hiernaast toont de verdeling per leeftijd voor huwelijkscontracten alsook voor wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel.

We stellen een asymmetrische verdeling van de leeftijd vast bij de huwelijkscontracten, met een piek tussen 25 en 30 jaar. Bij de wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel is de verdeling meer gespreid en komen de leeftijden tussen 55 en 65 jaar het meest voor.

Grafiek 12 : Verdeling volgens leeftijd bij huwelijkscontract / wijziging huwelijksvermogensstelsel

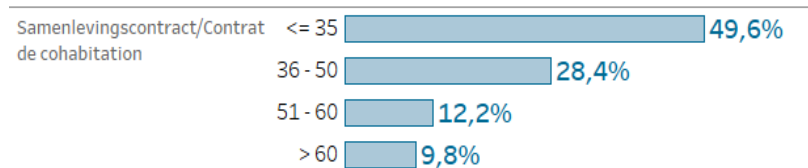
Zoals we verwachten zijn het vooral jongeren die trouwen³. Meer dan 45% van de huwelijkscontracten werd afgesloten door personen van 35 jaar of jonger. Bijna één persoon op tien die een huwelijkscontract afsluit, is 60 jaar of ouder.

Voor de wijziging van het huwelijksvermogensstelsel, zien we het omgekeerde. Daar is één persoon op twee ouder dan 60 jaar. Meer dan 75% van de gehuwden die hun huwelijkscontract of huwelijksvermogensstelsel wijzigen, zijn ouder dan 50 jaar.

Grafiek 13 : Huwelijkscontract en wijziging huwelijksvermogensstelsel per leeftijdscategorie

Een samenlevingscontract wordt dan weer het meest afgesloten door personen jonger dan 35 jaar (49,6%).

Grafiek 14: Samenlevingscontracten per leeftijdscategorie

³ Bron: Statbel

ADDENDUM : HUWELIJSVERMOGENSSTELSELS

De drie belangrijkste huwelijksvermogensstelsels zijn:

- het wettelijk stelsel. Dit is het stelsel dat wettelijk van toepassing is op alle gehuwde paren die geen huwelijkscontract afgesloten hebben;
- het stelsel van scheiding van goederen;
- het stelsel van de algehele gemeenschap van goederen;

1. HET WETTELIJK HUWELIJSSTELSEL

Elk gehuwd paar is onderworpen aan een huwelijksvermogensstelsel.

Het is voor een goede rechtsgang ondenkbaar dat er echtparen zouden bestaan voor wie niet uitgemaakt kan worden of een goed nu aan één van de echtgenoten of aan beiden toebehoort. Daarom zijn echtgenoten die geen huwelijkscontract gesloten hebben, vanaf de dag van hun burgerlijk huwelijk onderworpen aan het wettelijk stelsel.

Het wettelijk stelsel verdeelt de goederen van de echtgenoten in drie vermogens:

- het eigen vermogen van de ene echtgenoot
- het eigen vermogen van de andere echtgenoot
- het gemeenschappelijk vermogen

Erg vereenvoudigd kan men zeggen dat het wettelijk stelsel door vier basisregels beheerst wordt.

1. **Eigen** zijn alle goederen die men bezit vóór het huwelijk, bv. de auto van de ene echtgenoot, de gelden op zijn spaarrekening, de bouwgrond die één van de echtgenoten aankocht vóór het huwelijk, het erfdeel dat de andere echtgenoot reeds bezit ten gevolge van het overlijden van zijn vader vóór het huwelijk, het kapsalon dat één van de echtgenoten reeds uitbaatte bij het aangaan van het huwelijk. Ook eigen blijven de schulden die men reeds had vóór het aangaan van het huwelijk.
2. **Eigen** zijn alle goederen verworven via een nalatenschap of via een schenking. Ook de schulden die drukken op erfenissen of schenkingen, zijn eigen schulden.
3. **Gemeenschappelijk** zijn alle inkomsten, zowel beroepsinkomsten (lonen, wedden, werkloosheidsuitkeringen,...) als inkomsten uit eigen goederen. Voorbeelden van inkomsten uit eigen goederen:
  - huurgelden van een eigen woning, bv. van de woning die geërfd werd;
  - intresten van effecten die men reeds vóór het huwelijk bezat.
4. **Gemeenschappelijk** zijn alle goederen waarvan niet kan bewezen worden dat ze de eigendom zijn van één van de echtgenoten.

Alle gemeenschappelijke goederen vormen samen het gemeenschappelijk vermogen.

2. HET STELSEL VAN SCHEIDING VAN GOEDEREN

In tegenstelling tot het wettelijk stelsel dat drie vermogens telt, kent het stelsel van scheiding van goederen slechts twee vermogens:

- het vermogen van de ene echtgenoot
- het vermogen van de andere echtgenoot

Een gemeenschappelijk vermogen bestaat niet in dit stelsel. De goederen die ze samen hebben noemt men onverdeelde goederen.

Tussen onverdeelde goederen en gemeenschappelijke goederen bestaat een essentieel juridisch verschil. Uw notaris kan u hierover inlichten.

In een stelsel van scheiding van goederen blijven de echtgenoten financieel volledig onafhankelijk van elkaar.

Het inkomen van de ene echtgenoot blijft van hem of haar, het inkomen van de andere echtgenoot blijft van hem of haar. De vermogens vermengen zich niet met elkaar, ze blijven gescheiden. Partijen kunnen conventioneel toch enige vorm van vermogensrechtelijke solidariteit voorzien, bijvoorbeeld aan de hand van een 'verrekenbeding' (beding van verrekening van aanwinsten).

3. HET STELSEL VAN DE ALGEHELE GEMEENSCHAP

Zoals de benaming het reeds aangeeft, is in dit stelsel alles gemeenschappelijk.

Ongeacht de wijze waarop de goederen verkregen werden, zullen ze steeds samen toebehoren aan beide echtgenoten.

Bij ontbinding van het stelsel (echtscheiding of overlijden) zal alles verdeeld worden.

In het stelsel van algehele gemeenschap heeft het geen enkel belang wie iets gekocht of betaald heeft, op wiens naam de bankrekening staat, op wiens naam de factuur staat, of men de goederen reeds bezat vóór het huwelijk of tijdens het huwelijk gekocht of geërfd heeft: alles is gemeenschappelijk.